

det har en bakgrunn som gir grunn til å nære visse betenkeligheter. Den måten den gruppe aksjonærer det her gjelder opptrådte på, viser at disse mennesker fremdeles rotter seg sammen og handler organisasjonsmessig når de øyner en sjanse.

Hva hensikten med kupet egentlig er, er ikke godt å si. Det spørs om det ikke er en slags form for selvheldelse eller hevnløst som har diktert aktivitetene i denne sak. Men vi forstår ikke at folk, som for lengst har gjort opp sin gjeld til samfunnet og som er kommet godt i gang igjen på sin nye bane, vil la seg bruke i en slik aksjon og atter henvende oppmerksomheten på seg på en måte, som vil vekke forargelse hos de fleste».

«Det sittende styre» ledes og dikteres av plyndringsdirektoratets onde ånd i Østfold, herr sakfører Knut Bjørge, Sarpsborg. Herr Bjørge øynet i 1945 her sjansen til et betalt verv, og har siden drevet Bøndernes Hus til å bli et permanent underskuddsforetagende, mens hans forgjenger — en NS-mann — kunne oppvise ganske andre resultater. Dette har selvsagt gått opp for aksjonærene også — noe det sittende styre altså ikke fant å kunne bøye seg for.

Dels gjennom underhåndsagitasjon blant krongjøsningene og dels gjennom en utpekulert pressepropaganda i distriktet — hvor selvsagt den ene part har fått fritt slag — har det nå endelig lykket for den samme herr Bjørge, gjennom sine spesielle kanaler, å opphisse gemyttene mot NS-folk på nytt.

Stillet overfor en ny trussel etter tro kopi fra terrorveldet i 1945, med utsikter til å bli boykottet, trakassert og økonomisk ruinert på nytt om ikke de «uønskede elementer» øyeblikkelig trakk seg ut av representantskapet i Bøndernes Hus, fant endel å måtte trekke seg tilbake og offentlig be om pent vær. Dette på tross av at «kuppet» var et resultat

«I god orden —»

To sitater

Aftenposten — Norges største avis — lørdag aften 28. april nr. 196: Tokio 28. april.

Situasjonen i området nord for Seoul er ellers uklare. Associated Press-korrespondenten Robert Eunsøn melder fra fronten at den allierte tilbaketrekningen fortsetter i god orden.

Dagens Nyheter — Sveriges største avis — søndag morgen 29. april nr. 144: Tokio 28. april.

FN-reträtten under lördagen blev en dramatisk massflykt under de miserablaste förhållanden längs uppblötta vägar och över gyttjiga risfält. Det har regnet oavbrutet i två dygn, och särskilt de motoriserade förbanden har svårt att hinna undan kommunisternas snabbt avancerande förtrupper. Ordern lyder på blixträtt till nya försvarsställningar. Den snabba utrymningen av Uijongbu har skapat ett kritisk läge för stora amerikanska truppstyrkor som retirerat från Hwachondammarna i central-

geistlighet

VED NYTTARSTID STOD DET A LESE i avisene at en flokk på 200 prester fra Oslo bispedømme skulle samles i Oslo for å bevitne den fra tredende biskop Eivind Berggrav sin takk og hyldest.

Om forløpet av selve den høytidelige begivenhet har jeg intet sett i avisene, men man kan trygt gå ut fra at den er avvirket under utfoldelse av de former som høver ved en slik anledning, med kaffe og kaker, takketal, selmesang osv.

Man har selvfølgelig ikke lov til å tvile på at hver og en av de to hundrede prester har vært i god tro. Men forutsetningen for dette må igjen være at ingen av dem har lest hr. Berggravs bok «Folkedommen over NS» «den styggeste bok som er utkommet på norsk» som den er blitt kalt.

Hadde prestene lest denne bok er det utenkelig at de kunne gått til det skritt å hylde dens forfatter.

Det er aldri for sent for et menneske å komme til sannhets erkjennelse og de to hundre prester vil sikkert være taknemlig om de nu blir gjort oppmerksom på sin villfarelse.

Jeg vil derfor foreslå at «8. Mai» åpner en subskripsjon til innkjøp av det antall eksemplarer av Folkedommen over NS som skal til for at hver av Oslos bispedømmes prester kan få sitt, og at boken sendes til hver enkelt av dem. Navn og adresser finnes i Statskalenderen.

Boken avrettes nu til nedsatt pris — 50 øre.

ARNE.

Til Brit Tveit

IG LAS MED GLEDE OG INTERESSE din kronik i bladet for 4de mai, det var det beste eg hev lese på lenge, eg var gla og stolt av å være NS-mann, då vi kan ha so klarsynte og gode kvinner blant oss. Kvinner som tross motgang og forfylging ikkje bær hat i sitt bryst, men bær høgreste idealer i kampen for det gode og rette, i kampen mot faren frå aust.

Eg las og stykkje av denne frontkjemper som sjuler seg bak namnet DAVIDO. Eg må sei eg vart trist stemt då eg hadde lese det. Eg veit nok at dere frontkjemperes ideal hev havt stort vonbrot, og at dere hev lide ubeskriveleg mykje urett. Men veit dere ikkje at Mesteren hev sagt, «Det er betre å li urett enn å gjere urett». Det er dere som hev sett rett, for heile den vestlege verden går no inn for den same kamp som dere. — Ber ikkje hat til nokon «for hatet ber bare negativitet i seg, so dere bare lid av det».

Ver gla for du fær bere det stolte namnet «Frontkjemper». Tenk om du hadde vore blant dei som låg på skogen — røva bankar og drap folk i bakhold, då hadde ein havt grunn til å vere mismotig. Gjøsingane er gjennomgående små folk, og hadde dei hatt litt storpolitisk syn so dei kunne se utviklinga so hadde dei meir grunn til å vere mismotige enn vi i N. S.

Til Brit Tveit vil eg få lov å sei, De må skrive meir.

Mel. helsing B.

frister en fortvilet skjebne ute i det sønderbombede Europa. Men hva hen der så? Jo, flyktningene tør ikke komme. De vil lengere vestover enn til Norge som har grense med Sovjet Russland, noe som vi her sørpå har så altfor lett for å glemme.

Hedrum kommunes lokale flyktningekomite har opplevet dette avslag på sitt velmente brev, men i bitterheten over dette må man ikke glemme at man har med til vanvid skremte mennesker å gjøre, og de vil bort, langt bort fra elendigheten for å begynne et nytt liv i sikkerhet, noe som vi oppriktig talt ikke kan by dem. — Dertil har disse flyktninger hørt for meget om det som er hendt både her og andre beslektede steder. Men vi

Engelsk syn på pressens holdning til rettssaker

Den norske presse og «rettsoppgjøret»

I det engelske overhus ble forleden behandlet spørsmålet om pressens stilling til løpende rettssaker. Det ble bebreidet pressen at den viste ringeakt for retten («contempt of court»), når den tok forhånds stilling m.h.t. skyldspørsmålet og straff-utmåling istedetfor å avvente avgjørelsen fra domstolen. Bl. a. hadde en general Morgan skrevet en serie artikler i en ledende dagsavis om den påståtte straffeskylldighet for Landsbergtyskerne som er dømt til døden av en amerikansk krigsrett og som nå venter på den endelige avgjørelse i den amerikanske høyesterett.

På foranledning avga lord Jowitt følgende erklæring på vegne av regjeringen: «Det er 2 prinsipper vedrørende legal rettergang som alltid bør holdes for øye:

Det første er dette: At alt i retning av saksbehandling i pressen er absolutt frastøtende for enhver av vår rase (applaus) Sålenge rettens behandling av saken ennå ikke er avsluttet, er det ganske klart at det overhodet ikke må skrives kommentarer om den. Det er noe som sund fornuft skulle tilsi. Men rettergangen bør alltid være offentlig, og saksbehandlingen bør alltid refereres upartisk («fair»).

Det annet prinsipp er dette: Når rettssaken er omme, lukk da dørene opp og la alle kritisere så mye de vil.»

Det er synd at vi ikke også i Norge har et «overhus» med adelsmenn av karakter og syns-

La oss snakke om noe annet. Hvordan gikk det i Tennishallen på Bygdøy siste lørdag?»

Så langt har ikke disse mennene evnet å nå i retning av å diskutere seg selv at de forstår at de står som fullgode eksponenter for den dårlige, offentlige samvittighet. De skjønner ikke at de gjennom en slik liten «uskyldig» tirade leverer en skånselsløs karakteristikk av sin egen ynkelighet.

Den faktiske urett blir aldri for gammel til å bøtes på. Den blir al-

som også denne gang må bli, skulle ikke vi begynne å stille oss litt mere fornuftig overfor hverandre og ikke bare gå og dømme og hate hverandre på grunnlag av et diktators propaganda etter utlendigheten.

Engelsk syn på pressens holdning til rettssaker

Den norske presse og «rettsoppgjøret»

pressen et sannhetens ord, når den på forhånd hisset opinionen opp mot en tiltalt og senere leverte ensidige og «unfair» referater fra saksbehandlingen, med fortløselighet eller forvrengning av forsvarrets beviser og prosedyreinnlegg, slik som vi i taushet måtte være vitner til i etterkrigs tiden.

For mange av avisene har denne moralske feighet og samvittighetsløshet antagelig vært utslag av spekulasjon i logring for «mannen i gaten» og den mentale massepsykose som over 90 pst. av avisene selv medvirket til å skape etter «frigjøringen», — men utskielene må nok også sees i forbindelse med vedk. presseorganers eget forhold i okkupasjonstiden — ikke minst av profitørmessig art —, og den derav følgende senere avhengighet av de politiske makthavere.

Evnen til nøktern objektivitet og rettsindig bedømmelse begynner nå visstnok etterhvert å bli mer alminnelig, etter at de sadistiske følelseskomplekser er på det nærmeste utlignet, men det er ennå påtagelig hvor vanskelig det er for fhv. NS å komme til orde i dagspressen og tidsskrifter, selv etter at oppgjøret er så godt som avsluttet. Desto større er betydningen av at alle de kanaler som disponeres blir utnyttet til orientering av rettenkende landsmenn om den mentale og de lov- og rettsbrudd som har preget det norske hevnoppgjør (jfr. prof. Castberg i Norsk livssyn og samfundsliv s. 121).

FRØPOTETER
Marius, velsorterte frøpoteter tilsalgs.
PER LIE, Kapp

net studiesirkler, der de kommer sammen i ukentlige aftenmøter, og der de har tatt okkupasjonstidens historie og «rettsoppgjøret» opp til inngående spesialgranskning og diskusjon. Dette er ypperlige tiltak, som bør få tallrike avleggere rundt om i by og bygd. Går en behøvet mann eller kvinne i spissen, viser det seg at det ikke mangler på dem som vil være med. Sikrere er ikke «Taushetsfronten» bak sine bastioner. Ønsket om visshet og sikre informasjon viser seg heldigvis sterke enn markette paroler.

Ta oppgaven opp, enhver på sitt sted og innen sin omgangskrets! — Send nærmere opplysninger om sirkelens organisasjon og antallet av deltagere til Forbundet, Kierschows gate 5, Oslo, så skal Forbundet etter evne bidra med trykksaker og annet materiell.

Vær med som aktiv sannhetskjemper! Kast alle betenkeligheter over bord! Til syvende og sist er det allikevel vårt syn som blir det seirende.

HELGE GRØNSTAD.

Den diplomatiske forbindelse mellom Norge og Tyskland gjenopptas.

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

Etter hva Deres korrespondent erfarer på vel underrettet hold her, kan det ventes opprettet en tysk diplomatisk representasjon i Norge i form av en legasjon i Oslo. I denne forbindelse vil det reise seg spørsmål om hvor den tyske legasjon skal holde til, idet Tysklands tidligere legasjonsbygning på Drammensveien i den vestlige del av Oslo som kjent er opptatt av den sovjetrussiske ambassade.

Det er ennå ikke gitt noen beskjed om navnet på den tyske sendemann i Norge. Det eneste som er opplyst er at han vil bli ledsaget av to faste diplomater nemlig en legasjonsråd og en presseattache.

Fra den 12. mai er den norske misjon i Bonn forvandlet til legasjon, idet den norske misjonssjef, minister Danielssen, er akkreditert direkte hos den tyske forbundsrepublik som norsk sendemann.

FRØPOTETER
Marius, velsorterte frøpoteter tilsalgs.
PER LIE, Kapp

sir Ivone Kirkpatrick har meddelt at høykommissjonen har opphevet det bestående forbud mot utøvelsen av seilflyporten (Die Zeit, nr. 18/51).

SOVJETUNIONEN

og de østtyske myndigheter har sendt mange tusen agenter til Vesttyskland for å framkalle mistenning blant tyskere og okkupasjonstroppene, heter det i en brosjyre som det amerikanske utenriksdepartement har utgitt. (Sthlm-Tidn., 30. 4. 51).

TIL OG MED FRA

forbundsdingets talerstol har det vært snakket åpent om sløseri i forbindelse med okkupasjonsomkostningene. Blant de ting som har falt sterkest i øynene er en kjeglebane for de allierte tropper i Garmisch-Partenkirchen, en kjøleskapkonto på ca. 14 millioner kroner, møbler for ca. 60 millioner, og en utgift på 17.000 kroner for hver soldat de allierte holder i Tyskland. (Bergens Tid., 8. 5. 51).

DE ALLIERTE HØYKOMMISSJON

har igjen opphevet tallrike restriksjoner på tysk forskningsarbeide. (Die Zeit, nr. 18/51).

SIDEN KRIGEN SLUTTET

har Sverige bygget ca. 15.000 beskyttelsesrom med plass for 1 million mennesker.

SAKEN ER KLAR

I en offisiell annonse om «Engagement som vollmester ved Sjøforsvaret i Trøndelag» står det i punkt 2: «Personell som ikke er inne til militærtjeneste, må sende inn attest for nasjonal holdning under okkupasjonen».

Lengere er vi altså ikke kommet seks år etter at galskapen begynte. Men saken er klar: Det er henimot 200.000 tyskarbeidere som ikke har noen vanskelighet med å skaffe seg attest for «nasjonal holdning» og skulle det klikke, får de ta geistligheten til hjelp slik som han som tjenestgjorde som tolk for tyskerne inntil det hele begynte å bli kritisk: Han gikk til den høye geistlighet, og der fikk han formentlig absolusjon og er i dag så omfindtlig, at han tåler ikke å innkassere provisjon for virksomhet som har noen som helst forbindelse med tidligere NS-folk. Det burde bli en god voldemester i Norges forsvar mot — ja mot dem, som våre gutter bekjempet i de hårde år da det var farlig å være idealist og nasjonal i ordets egentlige betydning.

Hjemmefrontens forsvarsminister må ha god råd, når han kan unnvære dem i den kamp på liv og død som A-paktlandene forbereder seg på og hvor vårt lands forsvarere skal utgjøre en høyst utsatt post.

La.

Nordmørspostens Trykkeri